

Position Paper – Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS)

Meer (kwetsbare) Nederlanders in staat stellen duurzaam te sporten en bewegen.

Context

Nederland Sportland. Voor iedereen. We hebben het met de paplepel ingegoten gekregen; sporten en bewegen is naast gezond, vooral ook leuk en sociaal. Nederland is van oudsher een verenigingsland, dat geldt ook voor sport- en bewegen. De ontwikkelingen laten echter zien dat er steeds meer behoefte bestaat aan anders georganiseerde sport, hierdoor zijn er nieuwe partijen actief in de sport- en beweegsector. Professionals in de Sport zijn inmiddels verenigd in de POS. Samen met o.a. VWS, NOC*NSF, VSG, KCSB maken deze partijen beleid op sport- en bewegen. Graag voegen wij een partij toe aan dit nieuw in te richten sportstelsel. Om samen nog meer impact te maken.

Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS) merkt op dat voor alle doelgroepen die zij vertegenwoordigt een gelijkwaardige sport- en beweegparticipatie niet vanzelfsprekend is. De afname van sporten en bewegen gaat hand in hand met de toename van maatschappelijke vraagstukken en sociale uitdagingen; de sociale cohesie neemt af en de inactiviteit van (kwetsbare) mensen neemt toe. En zo neemt de collectieve gezondheid in Nederland af terwijl de bewegingsarmoede toeneemt. Een paradox; de ambitie van de Nederlandse overheid is om in 2040 een sport- en beweegdeelname van 75% te hebben.

De missie van MOS

Meer (kwetsbare) Nederlanders in staat stellen duurzaam te sporten en bewegen.

De afname van de sport- en beweegdeelname en de toename van maatschappelijke vraagstukken en sociale uitdagingen wordt veroorzaakt door het ontbreken van gelijkwaardige aandacht en (financiële) middelen voor de achtergestelde en kwetsbare mensen in onze maatschappij. Een extra valkuil in het kader van de ontwikkelingen van afname van ledenaantallen, dat de georganiseerde sport de aandacht voor de achtergestelde en kwetsbare mensen in onze maatschappij vergeet danwel verliest.

MOS vindt dat kanselijkheid voor iedereen prioriteit moet krijgen in het sport- en beweegbeleid in Nederland en de sport- en beweegsector. In het Sportakkoord 2.0 (o.a. deelakkoord inclusiviteit), in het Preventieakkoord (de beweegalliantie) en de sport- en beweegagenda's van georganiseerde en anders georganiseerde sport- en beweegsector. De Nederlandse Sportraad is een groot voorstander van de kanselijkheid in de sport en draagt dit ook publiek uit.

MOS richt zich nadrukkelijk op achtergestelde en kwetsbare doelgroepen en bevordert dat meer mensen in beweging komen. De mismatch ontstaat door gebrek aan overzicht en inzicht in de barrières en behoeften die worden ervaren. In de georganiseerde sportstructuren is er onvoldoende beeld bij noodzakelijke interventies en praktische oplossingen om iedereen, ongeacht geslacht,

leeftijd, cultuur, beperking, sociaal economische status of achtergrond, in staat te stellen te sporten en bewegen.

MOS onderschrijft dat het belang van sporten en bewegen gedragen moet worden in de maatschappij; in sport, onderwijs en werk. In sporten en bewegen investeren vertaalt zich in een gezonde, energieke en gelukkige samenleving. Iedereen is daarbij gebaat omdat iedere euro geïnvesteerd in sport een ROI heeft van 2,7 (Rebel/KCSB 2022).

De ambitie van MOS

Een gelijkwaardige sportparticipatie door de kansongelijkheid te transformeren naar kansgelijkheid voor en door sporten en bewegen. MOS is geworteld in de landelijke en lokale maatschappij en staat in relatie tot beleidsterreinen zoals gezondheid, welzijn, onderwijs, economie en werkgelegenheid. MOS vertegenwoordigt en faciliteert x-miljoen mensen op het snijpunt van het sociale domein en sporten en bewegen. MOS draagt bij aan een samenleving waar ieder het plezier en de voordelen van sporten en bewegen kan ervaren. Ongeacht van waar je wieg heeft gestaan of wat je situatie ook is.

Hoe? MOS geeft de sport- en bewegsector een maatschappelijke injectie

MOS pakt op wat door de georganiseerde sport niet of onvoldoende wordt ingevuld. Volgens het principe van inactief naar actief. Vanuit zelf-regie.

Met inzicht en overzicht van de barrières en behoeften wordt door beleid ontwikkeld met effectieve interventies en praktische oplossingen. Voor iedereen, ongeacht geslacht, leeftijd, cultuur, beperking, sociaal economische status of achtergrond, in staat te stellen te sporten en bewegen. Dat zorgt ervoor dat MOS juist daar actief is waar in de georganiseerde sport- en bewegsector het aanbod niet of onvoldoende geregeld is. MOS biedt alternatieven voor alle kwetsbare groepen die in die omgeving hard nodig zijn.

De drie voor 2030 van MOS

MOS zet kennis, kunde en organisatiekracht in voor de realisatie van:

1. Een gelijkwaardige sportparticipatie en -cultuur met kansgelijkheid voor iedereen zoals
 - Jeugd en gezinnen met lage SES / armoede
 - Jeugd opgroeiend in binnensteden en achterstandswijken
 - Mensen met mentale problematiek
 - Mensen met een handicap
 - Mensen met een chronische aandoening
 - Ouderen die niet aan georganiseerde sporten deelnemen
 - etc.
2. De verbinding voor een professionele en financieel gezonde sportsector
 - Een plek aan de beleidstafel.

- verbinding in de sport- en beweegsector door gezamenlijke begripsvorming en aanpak/organisatie.
 - coördinatie van en opschalen best practices
 - signaleren barrières en behoeften
 - agenderen en adviseren beleidsmakers
 - stimuleren privaat/particulier samenwerking
3. Het vergroten van de maatschappelijke waarde van sport
- Verbinding met zorg en onderwijs en werk
 - Gezond, energieke en gelukkige maatschappij.
 - ROI van sport en bewegen.

Initiatiefnemers MOS

De initiatiefgroep wordt gevormd door: Johan Cruyff Foundation, Krajicek Foundation, Bas van de Goor Foundation, Giovanni van Bronckhorst Foundation, Dirk Kuyt Foundation, Yvonne van Gennip Foundation, Touzani Foundation, Esther Vergeer Foundation, Fonds Gehandicaptensport, Jantje Beton, Jeugdfonds Sport en Cultuur, en Sociaal Werk Nederland,

Vertegenwoordiging

De initiatiefnemers gaan proactief en reactief in gesprek met andere maatschappelijk organisaties in de sport om zich aan te sluiten bij de MOS. Op deze manier willen we representatief zijn voor alle kwetsbare doelgroepen

MOS AGENDA

Met de MOS Agenda willen de Maatschappelijke Organisaties in de Sport haar eerste aanbevelingen inbrengen als reactie op de Sport agenda's van NOC*NSF en POS. De MOS Agenda geeft onze eigen richting aan en is tevens een reflectie op de Sport agenda's. De MOS agenda bestaat uit acties en aanbevelingen voor de deelname van kwetsbare groepen aan sporten en bewegen. Bijdragen MOS van het sportbeleid 2023-2030

1. Sport- en beweegparticipatie
2. Maatschappelijke waarden sport
3. Toekomstgerichte Sportsector
4. Politiek

1) Sport- en beweegparticipatie

Als branche brede maatschappelijke samenwerking wil MOS participeren in het ontwerp van de Nederlandse sport- en beweegsector. MOS staat voor inhoudelijke deling van kennis, kunde en organisatiekracht met beleidsmakers bij het ministerie van VWS, SoZa en OCW en organisaties als NOC*NSF, VSG, VNG en POS.

MOS mist in de Sport Agenda's de aandacht voor het activeren van potentiële sporters met uiteenlopende kwetsbaarheden. Dit is een opgave voor zowel de totale sport- en beweegsector als voor de (lokale) overheden. Aanbieders van sport vragen zich af hoe passend aanbod voor kwetsbare groepen te ontwikkelen of de doelgroep te bereiken. Vanuit het sociale domein gaat het om de vraag hoe kwetsbare groepen bereikt en geïnformeerd kunnen worden en waar zij kunnen deelnemen aan sporten en bewegen.

MOS leden bieden sport- en beweegaanbod aan binnen en buiten het verenigingsverband. Dat heeft geleid tot een sociaal maatschappelijk perspectief op sporten en bewegen. Door het laagdrempelige aanbod blijken MOS leden, uitstekend in staat om deze nieuwe groepen toch aan zich te binden.

MOS stelt voor

Sociale sport verbanden stimuleren en motiveren

Blijvend stimuleren en motiveren van ongebonden sporters (die nu slechts wekelijks of een paar maal per maand bereikt worden) naar een situatie waarbij zij elke dag in beweging willen zijn. Dit vraagt om het vergroten van de interactie in die netwerken die een meerwaarde zijn voor jongeren, ouderen en andere kwetsbare groepen.

Betaalbaar en/of kosteloos sportaanbod voor kwetsbare groepen

Stimuleren dat kwetsbare groepen eenvoudig kunnen aansluiten bij georganiseerde activiteiten van een community. Dit verhoogt de frequentie van sporten en bewegen. Deze dynamiek zien we in alle leeftijdsgroepen en leiden tot meer bereik en deelname. Kwetsbare doelgroepen doen doorgaans niet aan sport en bewegen en met als resultaat onvoldoende regelmaat en frequentie. Het is vereist intrinsieke motivatie om te voldoen aan een hogere frequentie. Sociale structuren bieden hier uitkomst.

Aanbod voor jeugd in achterstanden en achterstandswijken

Ontwikkelen en stimuleren van een begeleid sport- en beweegprogramma in binnensteden gericht op de jeugd, het openstellen van sport faciliteiten en inrichten van de sportieve buitenruimte, voor specifieke doelgroepen en zo ongebonden sporters het gevoel te geven erbij te horen.

Inclusiviteit mensen met een beperking

De doelgroep met een beperking verdient het als kerngroep geassocieerd te worden. Een groep van potentieel 1,7 miljoen mensen voor wie sociale, praktische en fysieke toegankelijkheid niet vanzelfsprekend is. Een groep die meer dan gemiddeld barrières moeten overwinnen. De oplossingen zijn ingewikkeld technisch van aard en kostbaar (toegankelijkheid, maatjes, specifiek sport- en beweeg middelen, materiaal, vervoer etc). Een urgent probleem dat vraagt om gelijkwaardige verdeling van aandacht en middelen.

Chronisch zieken en mentale aandoeningen

Chronische zieken en mensen met een mentale aandoening -in totaal ca. 5 miljoen mensen in Nederland-, zijn vergelijkbaar met de mensen met een beperking; sociale, praktische en fysieke toegankelijkheid is niet vanzelfsprekend. Een urgent probleem dat vraagt om gelijkwaardige verdeling van aandacht en middelen.

Buurtsport uitbreiden en verbinden

MOS wil meer initiatief zien voor bewegen op school en in wijken en daar aan bijdragen. Meer verbinding realiseren met buurtsport en groeiende lokale vertegenwoordiging van maatschappelijke organisaties in de sport. De buurtsportcoach regeling zou ons inziens uitgebreid moeten worden met

als doel meer inzet voor kwetsbare groepen dichtbij huis en meer verbinding met sociale sportnetwerken en een groter aanbod van peer-groep activiteiten. De buurtsport verdient ons inziens een meer duurzame programmering en dient meer verbinding te krijgen met scholen, wijk initiatieven, verenigingen, commerciële aanbieders, ouderen en de zorg.

Meer deelname en meer verbinding voor ouderen

De behoefte aan sociale verbinding door sport en bewegen geldt ook in sterke mate als motief voor participatie door ouderen. Er zijn veel ouderen die hun eigen beweeg activiteit proberen vorm te geven. Het (alternatieve of informele) beweeg aanbod waarvan ouderen gebruik maken is zo goed als onzichtbaar. Beweegaanbod, dichterbij oudere mensen brengen is urgent door de betaalbaarheid van sport en bewegen dit in relatie tot hun gezondheid, beweegdoelen en eenzaamheid.

2. Maatschappelijke waarden in de sport

De MOS vertegenwoordigt grote groepen mensen in Nederland die geen lid zijn bij de georganiseerde of commerciële aanbieders. Een groep met speciale behoeften die bij een vereniging of commerciële aanbieder ondervertegenwoordigd blijft. De behoeften van deze grote groep potentiële sporters die beperkingen ervaren om te sporten en bewegen worden door sportaanbieders veelal niet gehoord en opgemerkt.

De volgende uitdagingen zijn actueel:

- a) De anders georganiseerde sport het moeilijk heeft in bereik te groeien doordat er geen landelijk beleid bestaat voor het bevorderen van participatie in sport en bewegen met een anders georganiseerde aanbod. Dit terwijl er lokaal wel successen geboekt worden echter de coördinatie ontbreekt waardoor de schaalbaarheid niet benut wordt. MOS of juist wil hier een belangrijke rol spelen.
- b) De behoeften van kwetsbare groepen zijn onvoldoende bekend en worden nagenoeg niet vertaald naar een regulier of commercieel sportaanbod.
- c) Verbindingen tussen sport en zorg, sport en school zijn in binnensteden en dunbevolkte gebieden verschaald of verdwenen en vraagt om gerichte beweegprogramma's.

Het is van groot belang om de participatie van kwetsbare doelgroepen te bevorderen en binding met deze (potentiële) sporters te ontwikkelen. Als meer mensen kunnen meedoen leidt dit tot meer verbinding en een plek in netwerken, die ook van invloed zijn op de zelfredzaamheid in andere leefgebieden.

MOS stelt voor:

Gezamenlijke begripsvorming

Te komen tot een gezamenlijke begripsvorming met NOC*NSF, overheden en POS om over het zelfde te spreken in uitwisseling over sportbeleid. Dit is noodzakelijk voor het maken van aanpassingen in het aanbod aan kwetsbare groepen. MOS pleit voor het preciezer duiden van de begrippen en wil dat er gebruik wordt gemaakt van heldere definities. Zo kan iedere stakeholder beter beoordelen waar verandering nodig is en gelijkwaardige toegang kan nastreven. Zo spreekt het sport akkoord van een streven naar een integere en inclusieve sportcultuur. MOS staat voor een integere en inclusieve sportcultuur.

MOS realiseert zich dat een dergelijk bewustzijn rond de behoeften van kwetsbare groepen gevoed moet worden en moet groeien om een eerlijke distributie van mogelijkheden tot deelname aan sport en bewegen binnen bereik te brengen. Daarbij gaat het om diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid.

- Diversiteit gaat over de onderlinge verschillen. Voor wie ben je er?
- Inclusie gaat over wat je met die verschillen doet. Wat bied je aan en hoe werk je?
- Gelijkwaardigheid gaat over de machtsverschillen. Hoe rechtvaardig ben je?

3. Sportsector

MOS neemt haar verantwoordelijkheid en wil aan tafel zitten en samenwerken met de sportsector. In de samenwerking sturen we samen op het structureel opvullen van de hiaten binnen bestaande infrastructuur. De behoeften en belangen van kwetsbare sporters dienen vertegenwoordigd zijn, in de uitvoeringsagenda van POS, VNG, NOC*NSF en VSG.

MOS vertegenwoordigd de maatschappelijke sportsector en wil dat we met elkaar in 2030 een gelijkwaardige sportparticipatie hebben bereikt voor kwetsbare groepen.

De MOS draagt actief bij aan het beter bereiken en faciliteren van kwetsbare groepen door de diverse stakeholders in het domein van sport en bewegen. MOS is de specialist in het vormgeven aan participatie voor kwetsbare doelgroepen en zijn daarmee een bron van kennis en inspiratie voor sportorganisaties (en hun leden) die meer toegang tot sporten en een hogere participatie van kwetsbare doelgroepen willen realiseren.

Vertegenwoordiging in overlegstructuren

De MOS neemt deel aan het Sportsector Overleg. Hierin zijn alle Sportaanbieders vertegenwoordigd en bepalen we gezamenlijk met NOC*NSF, POS en de sportbedrijven de sport agenda van Nederland.

Maatschappelijke Organisaties in de Sport

De input vanuit de MOS wordt bepaald op basis van de MOS Agenda en de input van de leden op relevante en actuele thema's.

De MOS neemt deel en/of geeft haar input op de volgende initiatieven:

- Het Sportsectoroverleg
- Public Affairs Sport Sector – (nu nog vanuit coördinatie NOC*NSF. In de toekomst moet dit vanuit het Sport Sectoroverleg geïnitieerd worden.
- Het Sportakkoord 2.0 - (nu nog als externe partner. De ambitie is om binnen 2 jaar ook afzender te zijn naast VWS, VSG, NOC*NSF en POS)
- De Beweegalliantie - Ministerie VWS
- School en Omgeving – Ministerie OCW
- De Gezonde Generatie - De gezondheidsfondsen
- Strategische tafels – NOC*NSF en de sportbonden
- Gesprekken met andere publiek/private/Non profit partijen zoals VSG/VNG, ZONMw, JOGG, Nationaal Fonds voor de Sport, departementen als Zorg/onderwijs etc.

MOS stelt voor

Bewustzijn

Het inzicht in het bewustzijn voor de behoeften van kwetsbare groepen bij sport en beweeg aanbieders te vergroten en beter onder de aandacht te brengen. Om de ambities uit de Sport agenda te realiseren is het essentieel dat stakeholders allen haar invloed inzetten om dit bewustzijn aan te wakkeren en haar achterban te informeren en voor te lichten.

Passend aanbod

Leden van het sportsector overleg te stimuleren om nieuw en passend sport en beweeg aanbod te creëren. Er moet meer aandacht zijn voor toegankelijkheid, speciale openingstijden, zichtbaarheid van aanbod, beschikbaarheid van middelen, vervoer, ondersteuning door vrijwilligers en meer.

Professionalisering

Professionals in het domein van sporten en bewegen moet over de hele linie beter worden opgeleid met specialisaties voor kwetsbare doelgroepen.

Nieuw verkregen kennis en middelen in eigen huis dient gecoördineerd worden ingezet om de bewegingsarmoede onder kwetsbare groepen actief en efficiënt te bestrijden.

heeft verwijderd: 1

3. Politiek

De met de overheid gedeelde ambitie is dat de volledige sportsector zich het komende decennium ten doel stelt bewegingsarmoede, met name bij kwetsbare doelgroepen, actief te bestrijden. Met elkaar en als samenleving moeten we ervoor zorgen dat bewegingsarmoede in 2030 voor kwetsbare groepen tot het verleden gaat behoren.

Belangrijk om hierin te beseffen is dat we anno 2022 op grote achterstand staan. De drempels die deze doelgroepen ervaren zijn divers en complex. MOS kan vanuit haar kennis van grote betekenis zijn bij het vervullen en agenderen van knelpunten in toegang tot sport en bewegen. Met name ook buiten de gebaande paden het organiseren van sportparticipatie. MOS zal hiaten in het sportaanbod en beleid agenderen; daar waar de behoeften van doelgroepen over het hoofd gezien worden en diverse kwetsbare doelgroepen minder goed bereikt worden.

MOS wil dat de behoeften van haar doelgroepen gekend en gehonoreerd worden in het maken van beleid rond sport en bewegen. MOS zal aandringen op veranderingen in de samenleving, opdat kwetsbare doelgroepen volwaardig en dicht bij huis kunnen deelnemen.

Vertegenwoordiging in overlegstructuren

MOS wenst als collectief de inhoudelijke uitwisseling met beleidsmakers. Zij neemt reeds deel in de VWS klankbordgroep inclusief sporten en bewegen. Deze bestaat uit NOC*NSF, POS, VSG, VWS, SK'12, MOS en KCSB. Als maatschappelijk collectief wil MOS participeren in het ontwerp van hoe de Nederlandse samenleving het aanbod, van sport en bewegen, voor kwetsbare groepen vorm geeft.

- MOS neemt primair deel in landelijke overheid overleggen en daar waar van toepassing provinciaal en lokaal
 - Strategisch overleg Sport akkoord
 - VNG congres en VNG provinciale bijeenkomsten
 - Gemeentelijk sportbeleid
 - Provinciaal sportbeleid
 - VSG

MOS stelt voor

Sport voor iedereen

Concreet invulling te geven aan de ambitie om sport voor iedereen mogelijk te maken, zeker waar nu nog beperkingen voor de kwetsbare groepen gelden.

Anders georganiseerde sport

Dat de overheid de 'anders georganiseerde' sport als onderdeel van de sportsector integraal meeneemt en verankert in het sportbeleid. MOS kan succesvolle interventies in beeld brengen en

heeft verwijderd:

thematisch prioriteren. Innovatieve oplossingen van onder meer (maatschappelijke) ondernemers, effectieve programma's van stichtingen, fondsen en goede doelen.

Zichtbaarheid

Met stakeholders in de sportsector, lokale overheden en partijen in het sociale domein wordt samengewerkt aan meer zichtbare aanwezigheid van entrees tot (informeel, georganiseerd en aangepast) sporten en bewegen.

Financiering

Dat de overheid bij het financieren / subsidiëren van professionalisering in de sport als voorwaarde stelt dat de nieuw beschikbaar gekomen kennis en middelen worden ingezet bij het creëren van aanbod voor en het activeren van kwetsbare groepen.

Toegankelijkheid

In overleg met steden te bevorderen dat ook steden en lokale stakeholders op samenlevingsthema's zich inspannen om een gelijkwaardige en laagdrempelige toegang tot sport en bewegen actief (gaan) organiseren.

Activatie

MOS leden kunnen relatief snel in actie komen op het gebied van sport participatie. Denk aan evenementen, stedelijke projecten en publiekscampagnes etc. indien zij in staat gesteld worden mede invulling te geven aan Nationale beleidsdoelen. Investeer in stedelijk programma om groepen onzichtbare sporters en niet-sporters te activeren en binden. (Jeugd in achterstandswijken/lage SES, thuiswonende ouderen)

Stuur met beleid, incentives en inspanningsverplichtingen om bestaande en veelal welbekende barrières voor kwetsbare groepen weg te nemen en een gelijkwaardig aanbod voor hen te realiseren. (mensen met een beperking, chronisch zieken, ouderen)

Reflectie

Steeds samen met maatschappelijke organisaties te reflecteren op beleid, programma's en regelgeving in het sporten en bewegen. De effecten daarvan delen met partijen in het veld die kwetsbare doelgroepen activeren en betrekken bij sport en bewegen. Denk aan Sportakkoord, de Rijke schooldag en dergelijke.

Landelijke politiek

Leden van de Tweede Kamer te informeren over actualiteiten en ontwikkelingen op het gebied van participatie in de ongebonden sport en de betekenis van sport op het snijvlak van het sociaal domein.

Het appèl van de MOS:

Geef prioriteit aan de participatie van kwetsbare groepen, welke onvoldoende bereikt worden en belemmeringen tegenkomen wanneer zij willen sporten en bewegen. Er is een enorm potentieel om meer mensen; ouderen, ongebonden sporters, jongeren, mensen met een beperking, doelgroepen binnen de zorg en het onderwijs, te bereiken.

Groepen die we als samenleving beter kunnen helpen om met 'anders georganiseerd' aanbod het sporten en bewegen (weer) onderdeel van hun leven te maken.

Communicatie en woord voering

Overheden: Nike Boor, Fonds Gehandicaptensport

Pers: Niels Meijer, Johan Cruyff Foundation